

Sygn. akt IV CSK 20/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku D.C. i R.C.
przy uczestnictwie H.P., W.P. i P. Spółki Akcyjnej w W.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania W.P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki W.P. od postanowienia Sądu Okręgowego w Z. z dnia 21 stycznia 2016 r., sygn. akt I Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżąca upatrywała w konieczności wyjaśnienia, kiedy osoba, która po zawarciu umowy zobowiązującej do

przeniesienia własności nieruchomości bez zachowania formy aktu notarialnego, weszła w posiadanie nieruchomości i wykonywała nad nią władztwo faktyczne, może być uznana za samoistnego posiadacza tej nieruchomości w rozumieniu art. 172 k.c. i art. 336 k.c., zwłaszcza w sytuacji, gdy wystąpiła przeciwko właścicielowi nieruchomości z powództwem o zawarcie umowy przenoszącej własność (art. 64 k.c.), które to powództwo nie zostało uwzględnione.

Poruszana przez skarżącą kwestia, zmierzająca do zakwestionowania samoistności posiadania w przypadku posiadacza, który w trakcie wykonywania aktów posiadania właścicielskiego dążył do formalnego uregulowania tytułu prawnego, była już wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

O posiadaniu i jego charakterze (samoistne, zależne) decyduje wyłącznie sposób władania rzeczą. Jeśli sposób władania rzeczą odpowiada treści prawa własności, to spełnia cechy posiadania samoistnego. Dobra albo zła wiara mają zaś znaczenie dla długości terminu zasiedzenia. Posiadanie samoistne wstępuje także wówczas, gdy posiadacz wie o tym, że nie jest właścicielem, a nawet wie kto nim jest, ale chce posiadać rzecz jak właściciel i posiada ją tak jakby nim był. Natomiast sama świadomość posiadacza co do istnienia, bądź braku uprawnień do przedmiotu posiadania jest elementem występującym jedynie na płaszczyźnie oceny dobrej lub złej wiary, ale nie jest kryterium odróżniającym posiadanie samoistne od zależnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1998 r., II CKN 701/97, nie publ.). Samoistny posiadacz w złej wierze, który w czasie biegu zasiedzenia zwraca się do właściciela lub innej osoby, którą uważa za właściciela, z ofertą nabycia własności tej rzeczy w drodze umowy, nie pozbawia swego posiadania przymiotów samoistności, chyba, że z innych okoliczności wynika, iż rezygnuje z samodzielnego i niezależnego od woli innej osoby władania rzeczą. Nie można samoistnemu posiadaczowi w złej wierze, zasiadającemu własność rzeczy, wiedzącemu, że nie jest właścicielem i znającemu właściciela, odmówić prawa do podjęcia prób wcześniejszego wyeliminowania niezgodności między stanem posiadania a rzeczywistym stanem prawnym, np. w drodze cywilnoprawnej umowy przenoszącej własność rzeczy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1999 r., I CKN 430/98, OSNC 1999, nr 11, poz. 198, z dnia 18 września 2003 r. I CK 74/02, nie publ.),

względnie przez wniesienie powództwa zmierzającego do uregulowania tytułu właścicielskiego do spornej nieruchomości.

Wystąpienie przez samoistnego posiadacza przeciwko właścicielowi na drogę sądową o uregulowanie prawa własności nie prowadzi też do przerwania biegu zasiedzenia, skoro nie jest to czynność procesowa właściciela (art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

jw